

УГОДА ПРО АСОЦІАЦІЮ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС І УГОДИ ПРО СТАБІЛІЗАЦІЮ ТА АСОЦІАЦІЮ МІЖ ЄС ТА ТРЕТІМИ КРАЇНАМИ

Б. В. Стрілець, кафедра правознавства ПУЕТ

В 2014 році Україна підписала та ратифікувала Угоду про асоціацію з ЄС (далі – Угода про асоціацію), котра тимчасово застосовувалась з 01 листопада 2014 року. 01 вересня 2017 вона вступила в силу в повному обсязі. З огляду на це, особливої актуальності набули питання, що стосуються побудови взаємовідносин ЄС із третіми державами.

У вітчизняній міжнародно-правовій науці Угода про асоціацію часто порівнюється з угодами про асоціацію з Молдовою та Грузією [1], зокрема тому, що вони були підписані одночасно. Однак її порівнянню із угодами про стабілізацію та асоціацію майже не було приділено уваги.

Зазвичай з країнами, які прагнуть до співробітництва та/або інтеграції в ЄС, спочатку укладаються угоди партнерство та співробітництво, а потім – про асоціацію, як це мало місце у випадку з Україною. Проте для держав західнобалканського регіону Європи була вибрана інша модель договорів – угоди про стабілізацію та асоціацію. Процес стабілізації та асоціації має 3 цілі: стабілізація країн в політичному плані та заохочення їх швидкого переходу до ринкової економіки; сприяння регіональному співробітництву; потенційне членство в ЄС. Країні пропонується перспектива членства (вона стає потенційним кандидатом). Це означає, що ЄС має запропонувати їй статус офіційного кандидата, коли вона буде готова [2].

ЄС зацікавлений у економічному та політичному розвитку держав західнобалканського регіону, який суттєво постраждав унаслідок затяжних воєн на території колишньої Югославії на початку 1990-х. В угодах про стабілізацію та асоціацію прямо вказується перспектива членства країни в ЄС. Так, у преамбулі Угоди про стабілізацію та асоціацію між Європейським Союзом та Косово, підписаної 27 жовтня 2015 року, вказується «...готовність ЄС вжити конкретні кроки для реалізації *європейської перспективи* та *зближення Косово з Євросоюзом* відповідно до перспективи регіону шляхом інтеграції Косово до політичного та економічного мейнстріму Європи» [3].

У преамбулі Угоди про стабілізацію та асоціацію між колишньою Югославською Республікою Македонія і Європейськими співтовариствами була підтверджена «готовність Європейського Союзу в найширшій мірі інтегрувати колишню Югославську Республіку Македонія в політичний і економічний мейнстрім Європи і надати їй статус потенційного кандидата в члени ЄС...» [4]. Схожі положення є в угодах про стабілізацію та асоціацію між Чорногорією та Сербією.

У той же час преамбула Угода про асоціацію між Україною та ЄС не містить прямих посилань на членство нашої держави в ЄС. У ній вказані, зокрема, наступні положення: «Європейський Союз визнає європейські прагнення України і вітає її європейський вибір, у тому числі її зобов'язання розбудовувати розвинуту й сталу демократію та ринкову економіку»; «*політична асоціація та економічна інтеграція України з Європейським Союзом* залежатиме від прогресу в імplementації цієї Угоди, а також від досягнень України в забезпеченні поваги до спільних цінностей і прогресу в наближенні з ЄС у політичній, економічній та правовій сферах»; «ця Угода не визначатиме наперед і залишає відкритим майбутній розвиток відносин Україна – ЄС» [5].

Загалом угоди про асоціацію та стабілізацію і Угода про асоціацію мають подібний зміст та структуру. Проте Угода про асоціацію є набагато більш деталізованою, і, відповідно, більшою за обсягом. Вона містить великий перелік сфер співробітництва сторін та положень щодо гармонізації стандартів, політики та законодавства з асquis ЄС. Як слушно зазначає П. Ван Елсувеге, обсяг угоди з додатками, протоколами і спільною декларацією, який складає близько 2140 сторінок у Офіційному журналі ЄС, свідчить про те, що це унікальний як за обсягом, так і рівнем деталізації правовий документ [6, с. 16]. Також за угодами створюються подібні інституційні механізми: Рада асоціації та Комітет асоціації для України та, наприклад, Рада стабілізації та асоціації і Комітет стабілізації та асоціації для Македонії.

Таким чином, хоча Угода про асоціацію містить деталізований перелік зобов'язань України щодо гармонізації законодавства, в ній уникається пряма згадка про перспективи членства нашої держави в ЄС, на відміну від угод про асоціацію та стабілізацію між ЄС та державами західнобалканського регіону.

Тим не менш, зазначений правовий документ, за умови його виконання Україною, надає можливість залучитися до процесу євроінтеграції в майбутньому.

Список використаних джерел

1. Petrov R. Association agreements between the EU and Ukraine, Moldova and Georgia: Legal and constitutional challenges of implementation. Вісник Львівського університету. Серія : Міжнародні відносини. 2014. Вип. 36(2). С. 15–24.
2. EU Enlargement Policy. Steps towards joining. URL: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/policy/steps-towards-joining_en.
3. Stabilisation and Association agreement between the European Union and the European Atomic Energy Community, of the one part, and Kosovo, of the other part. URL: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10728-2015-REV-1/en/pdf>.
4. Stabilisation and Association Agreement between the European Communities and their Member States, of the one part, and the former Yugoslav Republic of Macedonia, of the other part. Brussels, 26 March 2001. URL: https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/saa03_01_en.pdf.
5. Угода про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/984_011.
6. Ван Елсуверге П. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом як інноваційний правовий інструмент. Право України. 08/2015. С. 9–16.

ПОРУШЕННЯ ПРАВ ТА СВОБОД ЛЮДИНИ ТА ГРОМАДЯНИНА ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ В УКРАЇНІ

*П. І. Орлова, магістрантка, кафедра правознавства ПУЕТ;
науковий керівник – проф. Лаврик Г. В.*

Наприкінці 2019 року для написання магістерської роботи мною було обрано тему, присвячену забезпеченню прав і свобод людини та громадянина у правозастосовній практиці державних органів України. На той момент в мене були дещо інші ідеї та цілі підготовки наукової роботи, ніж останнім часом. Видається, що масштаб порушень прав та свобод людини в Україні і решті світу змінився. Порушення, які були менш масовими та більш локальними, нині стали глобальними.

Завжди захоплювало та цікавило все, що стосується прав і свобод людини та громадянина, адже кожен, незалежно від виду